

KANDIDATNUMMER 3053

Sidetall av /

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

en internasjonale sommerskole

versitetet i Oslo

4

I. Lytteprøve

Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.

1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?
 "Sapmi" HAR TO BETYDNINGER. FØRSTE AF DET ER EN GEOGRAFISKE OMRÅDE. ANDRE AF DET ER EN SAMISKE ETNISKE GRUPPE.
2. Hva er Nordkalotten?
 NORDKALOTTEN ER EN OMRÅDE. DEN LIGGER I FLEVE LANDE (NORO-NORGE, NORD-SVERIGE, NORD-FINLAND OG KOLCHALVØJA I RUSSLAND)
3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?
 SAMISK IDENTITET BASERER PÅ SINNE MORSHÅL, PERSONLIGE, TRADISJON OG/ELLER KOMBINERINGSNING NOEN AV DISSE.
4. Hvordan fungerte *siida*-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?
 DE MÅ KOLONISERE FORDI DE MÅ SØKE NATURLIGRESSURER FOR LIVET DERES.
6. Nevn to eksempler på hvordan forvaltningspolitikken overfor samene ble praktisert.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?
 DER STÅR DA DE KAN BRUKE SINE EGNE SPRÅK OG KULTUR I DET NORSE SAMFUNNET.
8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?
 NORDISK SAMERÅD OPPGAVE ER SAMISK SPRÅK, OMRÅDE, SLEKTE, POLITIKK OSV.
9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

LARS LEVI LÆSTADIUS LEDEDE AV DEN KRISTNE BEVEGELSE OG VAR EN SAMISK REPRESENTANT.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjuårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gyldne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjuårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjuårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjuårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tju- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurer på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Meg Jay bekymret ^{den} dagens unge fordi de bruker mange uttrykk som kidults og twixters.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Den gruppen karakteriseres at de fleste unge ikke aner ikke hva de skal gjøre hvor og når og ingen de skal leve sammen med.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Gunn Helen mener at ^{en} den "fordi-generasjonen" vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene? ^{samfunnsgrupper som dyrker dyktighet.}

Junaid Khan har testet arbeidslivet i noen år, og han mener at ^{et} utdanning er svært viktig.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gyldne tiår" BETYR AT DU MENER I DENNE PERIODEN
AT DU KAN OPPFYLLE ALLE ØSKENESINE.
2. Den perioden i livet som PRIVILEGER DET MESTE PÅ
VOKSEN LINGET
3. På midten av 2000-tallet _____
4. Økte valgmuligheter IMPLISERER AT DU MÅ TA MER
ANSVAR FOR DITT EGNE LIV.
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, VIL MAN HA MINNRE
Å GJØRE I TRETTIÅRENE.

C. Alternative uttryksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene SOM FORSØRGER DEM.
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper SETTE PRIS PÅ HVILKE EGNER EN HAR
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret FORDI DE HAR LAV SELVTILIT
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at DE UNGE ER IKKE ANSVARLIG
FOR Å HA STORE FORVENTNINGER.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har KOMMET TILBAKE PÅ SKOLEBENKEN.

D. Verb.**Sett inn riktig form av verbet.**

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston HADDE FUNNET død,
- å spille HAR en av sangene hennes SPILT på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man SPILTE på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne OPPLEVE, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge UTGA i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes FIKK samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka HANDLET om de som
- å føde VAR FØDT på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere OPPLEVDE
- å fortelle en krig, og boka FORTEMLER at de var unike, at alt de
- å gjøre GJORDE var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig Å LASE en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist FORTELT historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg HAR moren FORVANDLET SEG
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt FORSVANT hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg REALISERER SEG selv nå for tiden, vi
- å forvente FORVENTER hele tiden å få en jobb som
- å betale ER godt BETALT, slik at det er

- å kjøpe mulig for oss Å KJØPE et stort hus i Ullevål Hageby.
- å by Men hva er lykke, og hva HMR livet BØDT på til
- å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten BLE
- å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke VMR så
- å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston MENE
- å leve om alt dette, hvis hun HARDE LEVD.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

1. Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.
2. De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

✓ (fordi) MANGE AV DAGENS TJUETÅRINGER KAN BLI SKUFFET NÅR DE KOMMER I TRETTIÅRENE FORI DE UNGE OFTE STORE FORVENTNINGER TIL HVORDAN LIVET SKAL BLI.

✓ (så) DE UNGE HAR OFTE STORE FORVENTNINGER TIL HVORDAN LIVET SKAL BLI, SÅ MANGE AV DAGENS TJUETÅRINGER KAN BLI SKUFFET NÅR DE KOMMER I TRETTIÅRENE.

(derfor) DE UNGE HAR OFTE STORE FORVENTNINGER TIL HVORDAN LIVET SKAL BLI. DERFOR KAN MANGE AV DAGENS TJUETÅRINGER BLI SKUFFET NÅR DE KOMMER I TRETTIÅRENE.

(for) MANGE AV DAGENS TJUETÅRINGER KAN BLI SKUFFET NÅR DE KOMMER I TRETTIÅRENE FOR DE UNGE HAR OFTE STORE FORVENTNINGER TIL HVORDAN LIVET SKAL BLI.

(av den grunn) DE UNGE HAR OFTE STORE FORVENTNINGER TIL HVORDAN LIVET SKAL BLI. AV DEN GRUNN KAN MANGE AV DAGENS TJUETÅRINGER KAN BLI SKUFFET NÅR DE KOMMER I TRETTIÅRENE.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen VIKTIGE PERIODER i verdenshistorien.

Tjue- og trettiårene er en av DE VIKTIGSTE PERIODENE i livet.

Hvilken PERIODE synes du er VIKTIĞENE enn barndommen?

Jeg mener at ungdomstiden er den aller VIKTIĞSTE PERIODEN i livet.

Hva skal du gjøre i denne VIKTIĞE PERIODEN ?

G. Lukeøvelse

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er STORE ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere ENN 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»

ETTER oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi _____ til å se mer og mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på nordmenns spisevaner på SIFO. Hun SIER at man ser en økende interesse i samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. STADIG flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger VEKT på å lage mat fra bunnen av. Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i STOR grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere ØNSKER å kjøpe norsk og kortreist.

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat ETTER hvert vil bli en selvfølge.

- Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner SEG helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, _____ verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. DET halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å SPISE maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere FORSIKLIGE abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo. Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene OGSÅ bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer RUNDT omkring i Oslo, og er allerede på utkikk FOR nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link MGUOM bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter PRIS på, sier Pålsrud.

Do not write in this space

"DET VIDUNDERLIGE" I ET DUKKEHJEM

= "ET DUKKEHJEM" FORTÆLLER OM LIGESTILLING I GAMLE DAGE. LIGESTILLING ER NOG SOM VI MØTER I HVIS DAG. VI MØTER DET PÅ JOBS, SKOLE OG FRITIDEN. MED LIGESTILLING FORSTÅR JEG KVINNER OG MENN SKAL HA SAMME RETTIGHETER, PLIKTER OG MULIGHETER PÅ ALLE SAMFUNNS-OMRÅDER. MEN DET VAR IKKE SÅNN FØR I TIDEN.

= FØR I TIDEN SKULLE KVINNER STÅ FOR HUSARBEIDET, BARNEPASSET OG OMSORGEN. MANNEN DERIMOT HADDE ANDRE OPPGAVER. HAN SKULLE ARBEIDE OG SØRGE FOR FAMILIEN.

= PÅ 1800-TALET HADDE KVINNER LITE ØKONOMISKE OG SOSIALE RETTIGHETER. GJENNOM "ET DUKKEHJEM" HAR BJØRN BESKRIVET KVINNERS STILLING I ETTESILAPET OG SAMFUNNET UTO Å FRAMSTILLE ET CELESTRA MED TRE SMÅ BARN. "ET DUKKEHJEM" ER NORA REPRESENTANT FOR DEN LIBERALISTISKE TANKEGANGEN. PÅ DEN ANDRE SIDEN REPRESENTERER TORJUNN HELMER DEN KONSERVATIVE MANNEN I SAMFUNNET. HAN ER HELE TIDEN OPTATT MED SITT EGET LIV OG STOR EGO OG TAR MØRI ANSYN TIL NORAS TANKER OG FØLELSER. I 2. DEL MØT NORA HADDE MANGE ØRVLIGE SITUASJONER MED KROGSTAD. KROGSTAD ØNSKET AT NORA HJELPTE HAM MED HANS PROBLEMER. FRA DEN PERIODEN NORA BEGYNNE Å SKRIVE OM "DET VIDUNDERLIGE". HUN HÅPET AT "DET VIDUNDERLIGE" SKUL SKJE". JEG TROR AT HUN ØNSKET FRITIDET, OG ØNSKET AT HUN BLI UAVHENGIG.

= FRA 1970-TALET OG BOM TIL I DAG HAR ANDRENGE KVINNER SOM ARBEIDER FLIT BETYDELIG. DETTE HAR BIDRATT TIL AT KVINNER HAR BLITT ØKONOMISK UAVHENGIGE. I DAGENS SAMFUNN ER MESTEN LIKE MANGE KVINNER YRKESSKILTIGE SOM MENN.

= NÅ HAR VI PÅTT DET KVINNER HAR KJEMPET FOR "LIGESTILLINGLOV" OG KVINNER BLIR BEHANDLET SOM MENN.

Do not write in this space

= Jeg synes at i dagens samfunn har norske kvinner det bedre nå enn før.

= Likestilling innebærer ikke at kvinnene skal ta over. Det innebærer at både menn og kvinner blir sett for sine egenskaper og kvaliteter i stedet for å bli bedømt etter kjønn.